

business plus

Petak 3/12/2010 Subota 4/12/2010

business.hr

DRAŽEN ŠIMLEŠA ✦ Nema tehnologije koja može sama po sebi osigurati održivi razvoj. Banalan je primjer efikasna organizacija javnog prijevoza u gradovima, što će rezultirati manjim korištenjem osobnih automobila. Energenti su nam još uvijek prejeftini i zato ih nemilice trošimo, kaže asistent na Institutu društvenih znanosti Ivo Pilar. Racionalizacija potrošnje na svim područjima, upozorava, jedno je od osnovnih rješenja za ekološke probleme

U 'EKOLOŠKOM OTISKU' Šimleša opisuje alat kojim pojedinci, ali i korporacije ili države, mogu izračunati kako svojim životnim stilom ili načinom proizvodnje utječu na okoliš

SNIMIO SAŠA ČETKOVIĆ

Promjena sustava put je do održivog razvoja

Globalizacija, održivi razvoj, ekologija i društveni pokreti koji se bore za pravedniju raspodjelu bogatstva godinama su u fokusu znanstvenoga rada Dražena Šimleše, asistenta na Institutu društvenih znanosti Ivo Pilar, poznatog i po svom građanskom aktivizmu. U novoj knjizi "Ekološki otisak" opisuje alat kojim pojedinci, ali i korporacije ili države, mogu izračunati kako svojim životnim stilom ili načinom proizvodnje utječu na okoliš i trošenje resursa. I dok se svjetska industrija svim raspoloživim sredstvima trsi potaknuti osobnu potrošnju, kao jedno od osnovnih rješenja za ekološke, ali i društvene probleme, Šimleša predlaže upravo racionalizaciju potrošnje na svim područjima.

Kome je namijenjen "Ekološki otisak", potrošačima ili korporacijama? Jeste li dobili ikakve reakcije od gospodarstvenika ili kreatora javnih politika u sferi energetike?

- Pišem za sve koje zanima ta tema, ali mogu shvatiti zašto se nekima knjiga neće svidjeti. Iako ne zanemarujem odgovornost građana, za stanje ekološkog otiska, odnos prema okolišu i nekim socijalnim pitanjima naravno da su, s obzirom na njihovu moć, najodgovornije ekonomske i političke elite.

Možda je to jedan od razloga zašto nisam dobio nikakvu reakciju s te stra-

Teško je poslovati održivo u neodrživom svijetu. Malo je korporacija koje su iskreno predane održivom načinu proizvodnje jer to zahtijeva goleme napore i rizike, pa to rade samo parcijalno

ne, pa ni negativnu.

Je li ekologija kao tema marginalizirana u Hrvatskoj?

- Mislim da nije jer se njome može lako manipulirati; otud sve to deklarativno zuzimanje za održivi razvoj, čime mnogi peru savjest. Zato sam odabrao ekološki otisak kao temu jer je to mjerljiva, matematička računica koja pokazuje kako se zaista ponašamo, neovisno o proglasima i deklaracijama.

Prehrambenu industriju, posebice proizvodnju mesa, ističete kao segment industrije koji ponajviše troši resurse i proizvodi najveće zagađenje.

- Industrija hrane i način prehrane totalno su

zanemarene teme jer je zapadna kultura od nemilosrdnoga konzumiranja mesa stvorila kult, to je stvar naših ljudskih prava i komfora koji ne želimo propitkivati. Kad bi svi jeli kao prosječni Europljanin ili Amerikanac, trebalo bi nam nekoliko planeta sa svim plodnim površinama. Prema istraživanju UN-a, u proizvodnji hrane, a pogotovo mesa, nastaje veći potencijal za stvaranje stakleničkih plinova nego u cjelokupnom svjetskom transportu. Istraživanje je prije dvije godine izazvalo kontroverze, ali ga još nitko nije znanstveno opovrgnuo.

Približavamo se 'oil peaku', ali je opće uvjerenje da će nam nove tehnologije omo-

gučiti da živimo i trošimo energiju istim tempom - takav stav prokazuje kao fatamorganu. Gdje su onda rješenja?

- Prvi je korak smanjenje potrošnje, ali individualna razina ima limit. Potrebno je mijenjati sustav jer nema tehnologije koja može sama po sebi osigurati održivi razvoj. Banalni primjeri su efikasna organizacija javnog prijevoza u gradovima, što će rezultirati manjim korištenjem osobnih automobila. Energenti su nam još uvijek prejeftini i zato ih nemilice trošimo. Neke su računice pokazale da bi plin bio 30 posto skuplji kad bi se uračunali ukupni troškovi jer ih sad dijelom prebacujemo onima koji žive u blizini rafinerija. Pi-

tanje je tko bi bio spreman plaćati pravu cijenu plina.

Dok-ing gradi tvornicu za proizvodnju elektroautomobila pored Šibenika. Što možemo očekivati od takvih komercijalnih rješenja?

- Kao potrošač vjerojatno bih kupio takav automobil da imam priliku, ali električni automobili neće u skorije doba zagospodariti tržištem, a mi u idućih deset do dvadeset godina trebamo nešto učiniti da promijenimo negativne trendove.

Kako ocjenjujete ulogu sindikata i raznih seljačkih udruga u Hrvatskoj? Koliko su ispolitizirane? Može li se na zelenoj sceni očekivati formiranje neke treće

➤ (NE)PRAVEDNA PODJELA

Subvencije bi trebalo davati prema načinu proizvodnje

Navodite i štetnosti subvencija u poljoprivredi i industriji jer se njima povećava cirkulacija trgovine i time ekološki oti-sak?

- Subvencije nisu same po sebi štetne, nego njihovo licemjerje. Sve su se najvažnije gospodarske grane razvile pomoću državnih subvencija, ali se kroz WTO i Svjetsku banku zemlje u razvoju prisiljava da ukinu svoje subvencije jer su one kao protivne kano-nima slobodne trgovine. Bogate zemlje EU i SAD i dalje snažno subvencioniraju svoju poljoprivredu, tu cijela priča o slobodnom tržištu postaje velika farsa.

Subvencijama se u EU pokušava i stanovništvo zadržati na selu, pa su ve-

liki poticaji u dijelu ruralnog razvoja. Što očekuje hrvatski agrar ulaskom u EU s obzirom na to da je već na udaru jeftinije, uvozne robe?

- Naš agrar živi po principu kupovanja vremena. Čekamo da nam netko nešto nametne, a ne razvijamo vlastite strategije. Selo odumire i imamo sve manje OPG-a. I kod nas se subvencije dijele nepravedno, prema veličini površine, pa najveće subvencije dobiju najbogatiji. Posljednjih se godina pokušava promovirati teza da bi subvencije trebalo davati prema načinu proizvodnje, ukupnom utjecaju na okoliš i usmjerenost proizvoda na što je moguće bliže tržište. To bi značajnije promijenilo cijeli sustav i dalo veći zamah ekološkoj i lokalnoj proizvodnji.

ZANEMARENE TEME Proizvodnja mesa izvor je najvećeg zagađenja, no zapadna je kultura od nemilosrdnoga konzumiranja mesa stvorila kult, kaže Šimleša

SNIMIO SAŠA ČETKOVIĆ

političke opcije, možda ulaskom Hrvatske u EU?

- I seljaci i sindikati, pa i druge društvene grupacije, još nedovoljno gledaju iza ili iznad svojih partikularnih interesa, iako je u redu što ih zastupaju, ali živimo u prekomplikiranom i prepovezanom svijetu da bi se svatko bavio samo sobom. Što prije sve društvene skupine shvate da se trebaju ujediniti, to će biti uspješnije i u zaštiti svojih partikularnih interesa. Samom sustavu, koji teži ograničavanju prava, lakše je suočavati se s razmrvljenim društvenim akterima.

Općenito na sindikate, udruge, medije ne gledam unificirano. Postoji šarenilo u pristupu, taktikama, temperamentu. Korisnije je analizirati svaku inicijativu zasebno. Isto vrijedi i za zelene, postoji prevelik broj stranaka, što pokazuje da je ljudima više stalo do osobne promocije, a ne opće dobrobiti. Postoji prostor za veću zastupljenost na političkoj sceni, ali za to će trebati još vremena.

Pišući o globalizaciji i multinacionalkama govorite o njihovoj patologiji. U čemu se ona odražava i postoji li i zdrave kompanije ili je patologija urođena kapitalizmu?

- Korporacije više novca potroše na reklamiranje svojih ekoloških aktivnosti nego na same te aktivnosti, što već smrdi na prijevaru. Kanadski profesor prava Joel Bakan nazvao ih je patološkima po uzoru na egoistične pojedince koji se ne brinu za posljedice svog ponašanja i nemaju empatije za druge. Teško je poslovati održivo u neodrživom svijetu pa je malo korporacija koje su iskreno predane održivom načinu proizvodnje jer to zahtijeva goleme napore i rizike, zato to rade samo parcijalno.

Kao kritičar MMF-a, što mislite da je u ovom trenutku pogubnije za Hrvatsku - MMF ili Vlada s novim proračunskim deficitom od 15 milijardi kuna?

- Vlada kritizira one koji zazivaju MMF, a sve što rade ide u smjeru da se

MMF u jednom trenutku pojavi kao spasitelj. Zaduživanje je neodrživo, srozat će i ono malo socijalnih i ekonomskih prava i moći koje ljudi imaju. Vladajući očigledno nemaju ni pameti, ali ni određeni stupanj povjerenja među ljudima koji je potreban za provođenje neugodnih od-

luka jer cijelo vrijeme vidimo da žive odvojeno od većine građana. Zagovaranju rezove, a žive raskošno uz velike plaće, mirovine, otpremnine. Nisam zastupnik MMF-a jer on nije nikakva humanitarna organizacija, ali njegov će dolazak takvim ponašanjem Vlade postati nei-

zbježan. No, kad oni počnu postavljati uvjete, bit ćemo u puno težoj poziciji, ljudi neće biti spremni za radikalne poteze. Ova Vlada tada vjerojatno više neće biti na sceni, pa neće snositi nikakvu odgovornost za svoju politiku.

Maja Grbić

maja.grbic@business.hr

OGLAS

Novi broj svim pretplatnicima 13. prosinca 2010.

qLife stručni časopis ostvaruje se u suradnji portala Quantum21.net i Business.hr-a

business.hr